

Dosarul nr. 2ra-1286/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. V. Gîrleanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancară
„Corporația de Finanțare Rurală” Societate pe Acțiuni

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Creditare
Nebancară „Corporația de Finanțare Rurală” Societate pe Acțiuni împotriva Ingăi
Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor
de judecată

împotriva deciziei din 7 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Corporația de
Finanțare Rurală” Societate pe Acțiuni și menținută hotărârea din 7 octombrie 2019
a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 20 martie 2019, OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a depus cerere
de chemare în judecată împotriva Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan cu
privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza contractului de împrumut
nr. 3993/2017 din 29 decembrie 2017, Inga Vartic a primit de la SA „Corporația de
Finanțare Rurală” (redenumită în OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA), un
împrumut în mărime de 60 000 de lei, cu scadența la 25 decembrie 2020.

Potrivit contractului menționat, împrumutul se rambursează în tranșe, iar
dobânda aferentă se achită lunar. Pentru încălcarea termenelor de rambursare a
împrumutului și de plată a dobânzii se plătește dobândă de întârziere și respectiv,
penalitate.

Prin contractele de fidejusiune nr. 3993/2017/1 și nr. 3993/2017/2 din 29
decembrie 2017, Ion Taragan și Olga Taragan, în calitate de fidejutori, s-au obligat

să răspundă solidar cu debitorul Inga Vartic față de creditor, dacă debitorul nu va executa corespunzător contractul.

A comunicat că pentru a preveni și soluționa amiabil eventualul litigiu, în adresa pârâților a fost expediată somația nr. 2/2-80 din 4 februarie 2019, însă aceasta nu a fost recepționată de către destinatari, deoarece Olga Taragan nu a reclamat scrisoarea de la oficiul poștal, iar adresa celorlalți destinatari a fost indicată incorect.

Astfel, în adresa Ingăi Vartic și Ion Taragan a fost expediată suplimentar somația nr. 2/2-94 din 11 februarie 2019, care nu a fost livrată destinatarilor, din motivul nereclamării corespondenței de la oficiul poștal, fapt confirmat de OP Chișinău-72 prin mențiunile aplicate la 28 februarie 2019 pe plicurile poștale restituite.

A precizat că, până în momentul depunerii cererii în instanța de judecată, pe contractul de împrumut au fost efectuate plăți în sumă totală de 12 394,55 de lei, ultima achitare a avut loc la 17 mai 2018.

La data 15 martie 2019, datoria contractuală acumulată de pârâți constituia suma de 81 804,67 de lei, formată din 36 666,67 de lei – împrumutul curent, 16 666,67 de lei – împrumutul restant, 11 923,61 de lei – dobânda restantă și 6 891,85 de lei – penalitatea.

A precizat că dobânda de întârziere în mărime de 11 923,61 de lei este compusă din suma de 11 724,98 de lei (calculată până la 28 februarie 2019 inclusiv, potrivit art. art. 619 alin. (1) Cod civil, în redacția de până la 1 martie 2019) și suma de 198,63 de lei (calculată până la 15 martie 2019, conform art. 942 alin. (2) Cod civil, în vigoare din 1 martie 2019).

A mai notat că penalitatea a fost calculată la dobânda restantă până la 28 februarie 2019 inclusiv, iar începând cu 1 martie 2019, conform art. 943 alin. (1) Cod civil, în vigoare din 1 martie 2019, calcularea penalității la dobânda de întârziere a fost sistată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 2, 5, 239-241, 276²-276⁴ CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan în mod solidar în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a datoriei contractuale în sumă de 81 804,67 de lei și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 2 479,24 de lei.

La 19 august 2019, OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a depus cerere privind concretizarea pretențiilor, prin care a solicitat încasarea din contul Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan în mod solidar în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a datoriei contractuale în sumă de 89 664,85 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă totală de 3 685,35 de lei.

Prin hotărârea din 7 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasat în mod solidar de la Inga Vartic, Ion Taragan și Olga Taragan în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA împrumutul restant în mărime de 53 333,34 de lei, dobânda în mărime de 13 629,56 de lei, penalitatea în mărime de 6 891,85 de lei și cheltuielile de judecată compusă din taxa de stat în

mărime de 2 215,64 de lei, cheltuieli pentru confirmarea telegrafică în mărime de 375,40 de lei, cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 620 de lei, în total suma de 77 065,79 de lei.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 7 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

La 28 iulie 2020, OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în partea respingerii pretențiilor privind încasarea dobânzii contractuale în sumă de 197,26 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 15 612,94 de lei și în partea casată emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, precum și încasarea cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat suportate la judecarea cauzei în prima instanță - 474,31 de lei, în ordine de apel - 355,73 de lei, în ordine de recurs - 237,15 de lei, cheltuielile de citare în instanța de apel – 434 de lei, în total 1 501,19 de lei.

În motivarea recursului a invocat că prima instanță nu a elucidat și nu a constatat că dobânda contractuală totală revendicată de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA constituie suma de 13 826,82 de lei, care este formată din dobânda restantă în sumă de 13 629,56 de lei și dobânda curentă în sumă de 197,26 de lei.

A obiectat că prima instanță a interpretat și a aplicat eronat art. 942 alin. (4) Cod civil, în redacția din 1 martie 2019, ca rezultat al neelucidării în prealabil că în contractul de împrumut nr. 3993/2017 din 29 decembrie 2017 nu este stipulată clauza penală pentru întârzierea rambursării împrumutului, dar numai dobânda de întârziere (pct. 5.4.), în consecință, admiterea cerinței privind încasarea penalității rezultate din întârzierea plății dobânzii contractuale (pct. 7.1.) nu constituie temei de respingere a pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere rezultate din întârzierea rambursării împrumutului.

Or, reținerea de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a prevederilor art. 942 Cod civil, în redacția legii din 1 martie 2019, nu este relevantă.

Respectiv, au fost interpretate eronat prevederile art. 942 și 943 Cod civil, în redacția în vigoare din 1 martie 2019.

La 10 august 2020, în adresa Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan a fost expediată copia cererii de recurs depusă de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 170), însă corespondența menționată expediată în adresa intimaților a fost returnată de către Oficiul Poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 172-174).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 28 iulie 2020 împotriva deciziei din 7 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea contestată și de a remite cauza în partea dată spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA înaintând acțiunea în judecată împotriva Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan, cu ulterioarele concretizări, a solicitat încasarea din contul Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan în mod solidar în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a datoriei contractuale în sumă de 89 664,85 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă totală de 3 685,35 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial și a încasat în mod solidar de la Inga Vartic, Ion Taragan și Olga Taragan în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA împrumutul restant în mărime de 53 333,34 de lei, dobânda în mărime de 13 629,56 de lei, penalitatea în mărime de 6 891,85 de lei și cheltuielile de judecată compusă din taxa de stat în mărime de 2 215,64 de lei, cheltuieli pentru confirmarea telegrafică în mărime de 375,40 de lei, cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 620 de lei, în total suma de 77 065,79 de lei, în rest, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Este de menționat că prin recursul declarat de către OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA, aceasta invocă dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe doar în partea prin care au fost respinse cerințele OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA împotriva Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan cu privire la încasarea dobânzii contractuale și a dobânzii de întârziere.

Verificând legalitatea deciziei în partea contestată în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția în partea dată a fost emisă de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 373 alin. (1) și (2) CPC, potrivit cărora instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, judecând apelul declarat de către OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA, instanța de apel într-un mod incert a conchis că prima instanță corect a dispus spre încasare dobânda restantă în mărime de 13629,56 de lei și nicidecum suma de 13826,82 de lei după cum solicită OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA în cererea de apel.

Or, constatând astfel, instanța de apel a trecut cu vederea că, deși în partea descriptivă a hotărârii adoptate de către prima instanță a fost invocat la faptul că conform cererii de concretizare depusă de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA la data de 19 august 2019, ultima a solicitat încasarea de la Inga Vartic, Ion Taragan și Olga Taragan în beneficiul OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA a dobânzii în sumă de 197,26 de lei și a dobânzii restante în sumă de 13629,56 de lei, o soluție adoptată de către prima instanță pe marginea cerinței OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA cu privire la încasarea dobânzii în sumă de 197,26 de lei, în conținutul hotărârii primei instanțe nu se regăsește.

Mai mult decât atât, întemeindu-și soluția adoptată pe informația prezentată de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA la situația din 7 octombrie 2019, prin care dobânda restantă a Ingăi Vartic constituie suma de 13 629,56 de lei, instanța de apel nu a supus examinării argumentele OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA din cererea de apel, precum că dobânda contractuală revendicată de către OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA în acțiune este formată atât din dobânda restantă în sumă de 13629,56 de lei, precum și din dobânda curentă în sumă de 197,26 de lei, în total constituind suma de 13 826,82 de lei (f. d. 102).

Ca consecință, în contextul celor descrise, instanța de apel avea obligația de a stabili cu certitudine și exactitate caracterul raportului juridic apărut între părți,

reieșind din pretențiile înaintate de către OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA în acțiune.

Sub un alt aspect, constatând temeinicia soluției primei instanțe cu privire la repingerea pretenției înaintate de OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA privind încasarea dobânzii de întârziere, instanța de apel a reținut în linii generale că potrivit modificărilor survenite în Codul civil, și anume prin prisma prevederilor art. 942 alin. (4) în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, în vigoare din 1 martie 2019, creditorul poate solicita fie plata penalității, fie a dobânzii de întârziere, nefiind admisă solicitarea de încasare a ambelor plăți.

Instanța de apel, și aici, în linii generale a reținut faptul că, deși Inga Vartic, Ion Taragan și Olga Taragan au admis întârzieri la achitarea împrumutului, aceștia nu mai pot fi obligați la plata dobânzii de întârziere, în situația în care prima instanță a admis pretenția OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA de încasare a penalității și în această parte hotărârea primei instanțe nu a fost contestată, fără a supune verificării argumentele OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA din acțiune precum că în speță, penalitatea a fost calculată la dobânda restantă până la data de 28 februarie 2019 inclusiv, iar începând cu data de 1 martie 2019, odată cu survenirea modificărilor în Codul civil, conform art. 943 alin. (1) în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, în vigoare din 1 martie 2019, *calcularea penalității la dobânda restantă a fost sistată.*

Omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Drept urmare, este incontestabil că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa

decizia instanței de apel în partea contestată, cu remiterea cauzei în partea dată spre rejudecare în instanța de apel.

Dat fiind faptul că în rest decizia instanței de apel nu a fost contestată cu recurs, instanța de recurs consideră inoportun, prin prisma prevederilor art. 442 alin. (1) CPC, de a se expune cu privire la legalitatea acesteia în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Organizația de Creditare Nebancară „Corporația de Finanțare Rurală” Societate pe Acțiuni.

Se casează parțial decizia din 7 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Creditare Nebancară „Corporația de Finanțare Rurală” Societate pe Acțiuni împotriva Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, și anume în partea prin care au fost respinse cerințele OCN „Corporația de Finanțare Rurală” SA împotriva Ingăi Vartic, Ion Taragan și Olgăi Taragan cu privire la încasarea dobânzii contractuale și a dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei în partea dată spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu